

IŠVADA

2017 m. gruodžio 13 d.

Vilnius

Dėl Seimo Peticijų komisijos sprendimo

Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisija (toliau – Komisija) 2017 m. gruodžio 13 d. posėdyje iš esmės išnagrinėjo Genės Rauluškienės ir kitų pareiškėjų peticiją „Dėl Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjų ir kitų nukentėjusių nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos asmenų teisinio statuso pripažinimo įstatymo Nr. VIII-1517 pakeitimo“ ir priėmė sprendimą atmesti joje pateiktą pasiūlymą pakeisti Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjų ir kitų nukentėjusiųjų nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos asmenų teisinio statuso pripažinimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 3 straipsnį ir nustatyti, kad Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjų šeimų nariais, nukentėjusiais nuo 1991 m. sausio 11–13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, būtų pripažįstami taip pat ir žuvusiųjų broliai ir seserys.

Komisija šį sprendimą priėmė, atsižvelgusi į Seimo Laisvės kovų komisijos ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktas nuomones ir manydama, kad peticijoje pateiktas pasiūlymas yra nepagrįstas, nesistemiškas ir sukurtų precedentą asmenų, nukentėjusiųjų nuo 1939-1990 m. okupacijų, ar pasipriešinimo 1940-1990 m. okupacijoms dalyvių broliams ir seserims reikalauti nukentėjusiojo asmens teisinio statuso, taip pat ir socialinių garantijų.

Įstatyme nustatyta, kas yra laikomi žuvusiųjų Lietuvos Respublikos nepriklausomybės gynėjų šeimos nariais, kuriems pripažįstamas nukentėjusiojo nuo 1991 m. sausio 11-13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos asmens teisinis statusas. Tai – žuvusiojo asmens vaikai (įvaikiai), našliai (našlės), tėvai (įtėviai). Pažymėtina, kad šie asmenys įvardijami kaip šeimos nariai nuo pat Įstatymo įsigaliojimo, t. y. nuo 2000 m. kovo 31 d.

Pareiškėjai nurodo, kad teisėjų kolegija 2015 m. nutarė juos pripažinti nukentėjusiais baudžiamojoje byloje, bet ne nukentėjusiaisiais asmenimis, kuriems pripažįstamas nukentėjusiojo nuo 1991 m. sausio 11-13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos asmens teisinis statusas pagal Įstatymą. Pagal Lietuvos Respublikos asmenų, nukentėjusių nuo 1939-1990 metų okupacijų, teisinio statuso įstatymą asmenų, nukentėjusių nuo 1939-1990 metų okupacijų, teisinis statusas pripažįstamas žuvusio pasipriešinimo dalyvio ar nukentėjusių asmenų šeimos nariams, tačiau tik tuo atveju, jeigu jie nukentėjimo metu buvo nepilnamečiai.

Pareiškėjai nurodo, kad vienas iš jų tikslų yra gauti kompensacijas – visas socialines garantijas, kurias šiuo metu gauna žuvusiųjų nepriklausomybės gynėjų šeimos nariai, kuriems pripažintas nukentėjusiojo nuo 1991 m. sausio 11-13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos asmens teisinis statusas. Pagal galiojančią tvarką, socialinės garantijos žuvusiųjų nepriklausomybės gynėjų šeimos nariams (taip pat kaip ir kitiems asmenims) teikiamos pagal atitinkamą sritį reguliuojančius teisės aktus, tai reiškia, kad nukentėjusiųjų asmenų valstybinės pensijos skiriamos pagal Lietuvos Respublikos valstybinių pensijų įstatymą, kompensacijos už komunalines paslaugas teikiamos pagal Lietuvos Respublikos kompensacijų nepriklausomybės gynėjams, nukentėjusiems nuo 1991 m. sausio 11-13 d. ir po to vykdytos SSRS agresijos, bei jų šeimos nariams įstatymą (toliau – Kompensacijų įstatymas), transporto lengvatos – pagal Lietuvos Respublikos transporto lengvatų

įstatymą ir kt. Vien dėl to, kad asmeniui yra pripažįstamas atitinkamas teisinis statusas, jis teisės į papildomas socialines garantijas neįgyja. Nukentėjusiųjų asmenų kategorija, kaip turinti teisę gauti nukentėjusiųjų asmenų valstybines pensijas ar lengvatas, turi būti įvardyta konkrečiame teisės akte, reguliuojančiame šių pensijų ar lengvatų skyrimą ir mokėjimą.

Pažymėtina, kad tiek Valstybinių pensijų įstatyme, tiek Kompensacijų įstatyme nustatyta, kad nukentėjusiųjų asmenų pensijas ar kompensacijas turi teisę gauti žuvusiųjų nepriklausomybės gynėjų vaikai, našliai ir tėvai. Be to, žuvusiųjų nepriklausomybės gynėjų vaikai turi teisę gauti nukentėjusiųjų asmenų valstybinę našlaičių pensiją iki 18 metų, taip pat vyresni kaip 18 metų, jeigu jie pripažinti neįgaliaisiais iki 18 metų ir jeigu jie visą laiką nuo 18 metų yra nedarbingi ar iš dalies darbingi, taip pat jeigu nustatyta tvarka mokosi pagal bendrojo ugdymo ar formaliojo profesinio ugdymo programas ar yra nuolatinių studijų programų studentai, kas yra sietina su vaikų išlaikymo reikalingumu bei tėvų pareiga juos išlaikyti (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.192-1 straipsnis). Tuo tarpu pilnametis brolis (sesuo), turintis galimybę, privalo išlaikyti paramos reikalingą nepilnametį brolių (seserį), neturintį tėvų arba negalintį gauti jų išlaikymo (Civilinio kodekso 3.236 straipsnis).

Peticijų komisija, vadovaudamasi Peticijų įstatymo 12 straipsnio 3 dalies ir Seimo Peticijų komisijos nuostatų 28 punktu, siūlo Seimo seniūnų sueigai įtraukti į Lietuvos Respublikos Seimo rudens sesijos darbotvarkę protokolinio nutarimo dėl Peticijų komisijos sprendimo dėl Genės Rauluškienės ir kitų pareiškėjų peticijos projektą.

PRIDEDAMA:

1. Genės Rauluškienės ir kitų pareiškėjų peticijos kopija, 14 lapų.
2. Laisvės kovų komisijos 2017-12-06 raštas Nr. V-2017-11062, 1 lapas.
3. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2017-11-29 raštas, Nr. (27.7-23) SD-6639, 2 lapai.
4. Išrašas iš Peticijų komisijos 2017 m. gruodžio 13 d. posėdžio protokolo Nr. 250-P-24, 1 lapas.
5. Lietuvos Respublikos Seimo protokolinio nutarimo projektas, 1 lapas.

Komisijos pirmininkas

Petras Čimbaras